

Umjetnička akademija u Osijeku

Artos / časopis za znanost, umjetnost i kulturu 2015.g.

NASLOVNICA
SADRŽAJ
INTERVJU S POVODOM
KRITIKA I...
MANIFESTACIJE
ESEJI
i. Džambić Anđelković L.J. Krvavi performans
i. Jurčević Z. Dobri duh Zagreba
i. Gajin I. Müllermašina
i. Serdarušić Z. Dionizijev festival
i. Milinović M. Glazbene igre s pjevanjem
i. Kuhar R. Holoart i virtualni prostor
MEĐUNARODNA SURADNJA
IZDAVAČKA DJELATNOST
ERASMUS
ZBORNICI

Majda Milinović

milinovic.majda@gmail.com

Glazbene igre s pjevanjem

Sažetak: Svaka je igra, pa tako i glazbena, važan aspekt dječjeg života, aktivnost koja izaziva buđenje pozitivnih emocija i kojom se ostvaruju unutrašnje potrebe djeteta. Život svakog djeteta, ali i njegovo školovanje, moraju gotovo svakodnevno biti upotpunjeni igrom. Igra se smatra vremenom u kojemu se dijete prepušta vlastitoj fantaziji i kreativnosti. Djeci nije potreban poseban proces adaptacije na igru, a tako je i u slučaju onih glazbenih s pjesmom. Djeca se uz pjesmu i igru osjećaju prirodno i sigurno. Igrajući se djeca odrastaju, razvijaju svoje psiho – motoričke vještine i spoznaju nove činjenice.

Djeca su, kako u prošlosti tako i danas, od najranije dobi okružena raznim zvukovima, počevši od okoline u kojoj odrastaju, pojava u prirodi, sve do uspavanke koju im majke pjevaju prije spavanja. Glazba je tako potpuno prirodna pojava koja uvelike pridonosi svestranom razvitku djeteta već u najranijoj dobi, koje se ujedno smatra i najoptimalnijim razdobljem za razvijanje glazbenih sposobnosti. Glazba pridonosi prvenstveno razvoju glazbenih, samim time i umnih, estetskih i tjelesnih sposobnosti, ali i radnih navika. Rad je prvenstveno orijentiran na glazbene igre za djecu predškolske i rane školske dobi. Rad prikazuje vrste igara, njihovu primjenu i ciljeve svake od njih, a poseban je naglasak na igre s pjevanjem. U pripremi ovoga rada, igre koje će se spominjati, autorica je redovito primjenjivala u radu s dječjim zborom „Osječki zumbići”, odnosno djecom starosne dobi četiri do devet godina.

Ključne riječi: glazbene igre, pjevanje, učenje kroz igru, razvoj glazbenih sposobnosti

Uvod

Kineski filozof Konfucije smatra kako glazba uzdiže ljudsko srce te se kroz nju izražavaju osjećaji, ali je i odraz društva u kojem nastaje. Prvi su se oblici glazbenog obrazovanja, s posebnim naglaskom na glazbene igre, pojavili već kod najstarijih civilizacija starog Istoka. U antičkoj je Grčkoj glazba bila posebno uvažavana i smatrana vrlo bitnim dijelom odgoja i obrazovanja. Stare grčke suparničke države, Atena i Sparta,

sukobile su se i po pitanju glazbenog razvoja i odgoja. Glazba se u Ateni smatrala snažnim sredstvom ljudskog razvoja te kako bavljenje istom čovjeka čini boljim i plemenitijim bićem. U poznatom spartanskom odgoju, glazba je pak korištena kao snažno sredstvo razvijanja borbenog duha i pripremu vojnika za bitke. Kao i sve ostale umjetnosti, glazba je prošla svoj razvoj kroz brojna razdoblja, s velikim utjecajem društvenih okolnosti i vremena u kojemu je bila prisutna. Danas diskusije nema - glazba je sastavni dio odrastanja i odgoja, senzacionalna umjetnost koja kombinacijom zvuka, ritma, harmonije i tonaliteta dijete želi već u najranijoj dobi osposobiti za kvalitetno korištenje i uživanje glazbe. U predškolskoj dobi, prema autorici Mitrović,^[1] cilj je učenja osigurati djetetu uvjete za normalan fizički, intelektualni, društveno - moralni i estetski razvoj.

Glazbene igre i učenje

Igre imaju veliki značaj u procesu odgoja i obrazovanja. Kroz igru se potiče, ali i razvija prirodna radoznalost djeteta, razvijaju se sposobnosti zapažanja i izražavanja (pamćenje, govor, mišljenje). Djeci se u igrama otvara prostor za samostalnu interpretaciju, kreativnost te iskušavanje vlastitih mogućnosti. Pomaže im se u prilagodbi na svijet i potiče razvijanje društveno – moralnih normi ponašanja. Djeca kroz igru stječu samopouzdanje, povjerenje i odrastaju. Osim što ih kroz igru trebamo glazbeno podučiti, trebamo ih i pripremiti za život te razne situacije s kojima će se susretati.

Mnogi pedagozi ističu važnost igre u djetetovu razvoju, pa tako Bognar kaže kako je sovjetski pedagog A. S. Makarenko isticao važnost sudjelovanja pedagoga s djetetom u igri, jer ako on samo podučava i zahtijeva tada on ostaje strana osoba, netko tko nije blizak djetetu. Za njega je igra metoda rada i jednako je važna za dijete kao što je rad važan za odraslu osobu. Za njega prijelaz iz dječje igre u rad dolazi postepeno i događa se polako, ali ističe i važnost odgoja u tom procesu čiji je zadatak igru organizirati tako da ostane igra, ali da se pomoću nje odgajaju osobine budućeg radnika koji će voljeti rad i prema njemu se odnositi stvaralački.^[2]

Najznačajnije teorije o igri postavili su psiholozi Jean Piaget i Lav Vygotski. „Prema Piagetu, igra je za dijete prilagodba na svijet oko sebe i vlastite mogućnosti. Dijete asimilira (prihvaća) i akomodira (prilagođava sebi) događaje, ljude i stvari iz svoje okoline“.^[3] Za Vygotskog, igra je sredstvo koje djetetu služi da dođe na višu razinu svog razvoja jer njom eksperimentira, otkriva i stvara. I Piaget i Vygotski smatraju da dijete igru koristi za samoučenje. „Kao što odrasli razmišljaju o situacijama u kojima se nalaze i donose odluke o njima, tako dijete o situacijama, ljudima, stvarima i događajima promišlja kroz igru i njene aktivnosti“.^[4]

Igra je najprirodnija stvar u djetetovu životu koja u potpunosti okupira njegovu pozornost i koncentraciju te kroz nju treba provoditi učenje. Djeca usmjeravaju pozornost na ono što im je zanimljivo, neobično i novo. Za vrijeme igre dijete osjeća radost i zadovoljstvo, pa stvaranjem pozitivnih emocija i dobre energije bolje pamti sadržaje koje igra sadrži. Ukoliko dođe do „zasićenosti“ igrom i pada koncentracije, potrebno je napraviti kraću pauzu.

Pedagozi imaju različita, često suprotstavljena mišljenja o utjecaju igre u odgojno-obrazovnom procesu. Pojedinci smatraju kako je ona čak štetna i nije ju moguće povezati s procesom učenja, dok ju neki ističu kao jednu od najvažnijih dijelova života općenito. Igra je zasigurno način izražavanja djeteta, unutrašnja potreba za kretanjem, djelovanjem i aktivnošću. Kasnije na igru utječu i čimbenici kao što su roditelji, odgajatelji iz vrtića, učitelji iz škole te šira društvena sredina, a obično su uključena i djeca iz susjedstva.^[5]

Provedena su mnoga istraživanja kojima je cilj bio uvidjeti učinkovitost primjene igre u nastavi. Potvrđeno je kako učenje kroz igru rezultira bolje nego klasično učenje, to jest da sadržaji naučeni kroz igru ostaju u dugoročnom pamćenju djece, te stvaraju bolju atmosferu među djecom.^[6]

Razvoj glazbenih sposobnosti kroz igru s pjesmom

Krenuvši od pretpostavke kako djeca vole glazbu, razvoj njihovih glazbenih i pjevačkih sposobnosti treba se razvijati postepeno. Prema Šulentić Begić,^[7] nemuzikalna djeca vrlo su rijetka, ona mogu imati samo manje ili više razvijene glazbene sposobnosti. Nasljeđe, obitelj, predškolske ustanove i škola utječu na muzikalnost, a za razvoj istih odgovorni su odgajatelji i učitelji. Glazbena sposobnost podrazumijeva sljedeće: osjećaj za intonaciju, uočavanje dinamike, uočavanje tempa, osjećaj za ritam, kretanje uz glazbu, pamćenje glazbenih cjelina, prepoznavanje melodije, osjećaj za skupno muziciranje, razlikovanje visine, razlikovanje boje tona, sposobnost transponiranja, sposobnost improviziranja.

Ukoliko interes za glazbu postoji, potrebno je razviti želju za sudjelovanjem u glazbenim aktivnostima. Kroz glazbene igre s pjesmom djeca stječu znanja o glazbi. Već u ranoj dobi razlikuju dur i mol, visoke i duboke tonove, brzi i spori tempo, prepoznaju instrumente, pjevačke glasove itd. Stečenim znanjima bogate svoj rječnik i koriste osnovne glazbene pojmove. Djecu je kroz igru poželjno poticati i na aktivno slušanje glazbe, ples te izvođenje prikladnih pokreta praćenjem tempa i ritma.

Kao što je već spomenuto, razvoj glazbenih i pjevačkih sposobnosti treba se odvijati postepeno. Prvi susret djece s pjevanjem treba biti jednostavan. Biraju se pjesme manjeg opsega i primjerenog tekstualnog sadržaja. Djeca vole pjesme koje su im tekstom bliske i poznate, asociraju ih na pojave koje često sreću i lako su pamtljive. Kako bi se razvijale pjevačke sposobnosti, ali i pamćenje djeteta te bogaćenje njegova vokabulara, potrebno je težiti pjesmama većeg opsega i nešto kompleksnijeg teksta. Prema autorici Radočaj-Jerković,^[8] čimbenici za kvalitetan

odabir pjesme za pjevanje u razredu su:

1. estetska vrijednost pjesme,
2. primjerenost tekstualnog sadržaja pjesme dobi djece,
3. primjernost opsega pjesme mogućnostima djece,
4. melodijska i ritamska zanimljivost pjesme,
5. logična melodioznost pjesme,
6. logičan spoj melodije i teksta pjesme,
7. tematska zanimljivost, odnosno, hoće li pjesma sadržajem pobuditi interes za pjevanje
8. didaktička primjena pjesme u svrhu razvoja nekih budućih pjevačkih sposobnosti (pjesma mora odgovoriti na pitanje – hoćemo li učenjem ove pjesme unaprijediti pjevačke/glazbene sposobnosti učenika).

Prema autoru Jerry Storms, [9] postoji razlika u igrama za djecu ovisno o njihovoj dobi. Tako su za njega djeca najmlađeg uzrasta ona starosne dobi do sedam godina, srednjeg uzrasta od osam do dvanaest godina, a tinejdžeri oni stariji od 12 godina. U svojoj je knjizi *101 music games for children* Storms već u kazalu naznačio koja je igra preporučljiva za određenu dob. Kao ishod učenja kroz glazbene igre u pjevačkom smislu, nakon određenog vremena mogu se uočiti velike razlike u razvoju djetetovog glasovnog aparata i psiho - motoričkih vještina. Rezultati su različiti ovisno o sposobnostima i dobi djeteta, ali u puno slučajeva lako vidljivi i pozitivni.

Učenje pjesme po sluhu

Učenje pjesme po sluhu kao vrlo bitnu komponentu svake kvalitetne i produktivne glazbene igre. Kako bi se igra, prvenstveno ona s pjevanjem mogla dobro igrati, potrebno je prije svega poznavati glazbeni materijal koji je uz nju usko povezan. Učenici u sadržaj pjesme moraju biti sigurni kako bi se težilo lijepom i izražajnom pjevanju.

Prema autoru Rojko, [10] učenje pjesme po sluhu relativno je jednostavan postupak poznat svakoj (dobroj) učiteljici i svakome (dobrom) učitelju.

Proces učenja pjesme po sluhu ima sljedećih pet faza:

1. Upoznavanje pjesme – u prvom se redu misli na upoznavanje melodije. U tu svrhu učiteljica ili učitelj lijepo i izražajno pjevaju cijelu pjesmu uz pratnju na instrumentu. Osim pjevanjem učiteljice ili učitelja, pjesma se može upoznati i putem snimke, ali povremeno. Postoji i treća varijanta: samo sviranje na klaviru, koja se smatra najslabijom.
2. Obrada teksta – učitelj prvo čita tekst, a djeca ponavljaju. Ne preporuča se čitanje u ritmu pjesme. Svrha je toga postupka da svaki učenik pročita tekst kako bi ga jednostavno upoznao i znao.
3. Učenje pjesme – prateći se instrumentom, učitelj otpjeva dio pjesme, smislenu cjelinu, a učenici za njim ponavljaju. Kraći se dijelovi ponavljaju više puta, učenici ih pamte, u konačnici spoje i pjevaju cijelu pjesmu. Pjesma se po sluhu uči metodom imitacije.
4. Analiza pjesme – odnosi se na opseg melodije, melodijsko i ritamsko kretanje te oblik pjesme. Analiza pjesme provodi se ovisno o glazbenim sposobnostima i dobnoj skupini djece.
5. Glazbena interpretacija – vrhunac i konačni ishod učenja pjesme po sluhu. Cilj je izražajno i lijepo pjevanje, muzikalnost, jasna dikcija i dinamičke različitosti. Ukoliko su navedene komponente ostvarene, ostvaren je i sam cilj učenja.
6. Glazbene igre s pjevanjem
7. Glazbene igre s ritmovima/melodijama
8. Glazbene igre uz slušanje glazbe

Vrste glazbenih igara

Glazbene se igre u osnovnoškolskom nastavnom planu i programu spominju u području elemenata glazbene kreativnosti koje „izoštava pojedine glazbene sposobnosti (intonacija, ritam), razvija senzibilitet za glazbu, potiče maštovitost glazbenog izraza i samopouzdanje pri iznošenju novih ideja“ [11] Isto je primjenjivo i kod djece predškolske dobi.

Autorica Manasteriotti, [12] glazbene je igre podijelila u tri skupine:

Glazbene igre s pjevanjem

Glazbene igre s pjevanjem vrsta su pokretnih igara. Svaka od tih igara ima ustaljena pravila koja se primjenjuju tijekom pjevanja napjeva koji je djetetu vrlo pristupačan i jednostavan. Pjesma koja se pjeva uz igru mora imati sve značajke dobre pjesme, a izvodi se na način da djeca pjevaju pjesmu i pokretima oponašaju tekst. „Svaka igra zahtijeva određene sposobnosti pokreta. U igrama s pjevanjem primjenjuju se uglavnom osnovni pokreti: hod, trk, poskoci i kretanje ruku“. [13] Kako igra zahtijeva fizički napor, opseg melodije treba biti malen, a ritam jednostavan (treba izbjegavati pjesme sa složenijim ritmom). Pri postupku usvajanja potrebno je najprije dobro naučiti pjevati pjesmu, a potom uvoditi prikladne kretnje. Prema Manasteriotti, glazbene igre s pjevanjem dijele se na:

- igre s pjevanjem u krugu – kolu

- igre u koloni
- igre slobodnih oblika
- igre mješovitih oblika

Igre s pjevanjem u krugu čine najveću skupinu igara koja se izvodi u spojenom ili nespojenom krugu – kolu (npr. Mi smo djeca vesela, Teče, teče bistra voda, Savila se bijela loza vinova). U ovoj vrsti igre djeca skladnim pokretima zajednički oponašaju i stvaraju sliku pojedinih prizora koje sadrži tekst pjesme. U slučaju pjesme „Mi smo djeca vesela“, djeca se drže za ruke i plešu u krug, dok glavnu radnju izvodi samo jedno dijete smješteno u sredini kruga te ostalu djecu poziva da učine iste pokrete kako bi se zajedno igrali. Ovakvim oblikom igre potiče se kreativnost djece i njihovo stvaralaštvo, samostalnost i sloboda izražavanja. Često je slučaj da se izvode i pokreti koji nisu usko povezani sa značenjem teksta što je slučaj u pjesmici „Savila se bijela loza vinova“ u kojoj djeca izvode neke od osnovnih plesnih elemenata folklor. Zanimljiva je i igra „Cice mice maramice“ u kojoj djeca sjede u krugu, dok oko njih kruži maca koja na kraju pjesme nekom od djece maramicu ostavi iza leđa, pa ju to dijete ima za zadatak uhvatiti u trku. Valja spomenuti i poznatu igru „Ježića“ (boc, boc iglicama) u kojoj se djeca okupe oko pojedinca koji ima glavnu ulogu (jež) te ga svojim ručicama bockaju po leđima. Nakon što pjesma završi, ježić se ustane i u trku hvata sljedeće dijete koje će preuzeti glavnu ulogu. Djeca se, kako im je to i prirodno, često previše zaigraju, pa ih učitelj pri izvođenju pjesme treba poticati i usmjeravati na lijepo i izražajno pjevanje, jer je ipak ono glavni cilj igre svake glazbene igre s pjesmom.

Igre u koloni izvode se u obliku linije u kojoj su djeca poredana jedan iza drugoga. Oblik ove igre nastao je iz sadržaja pjesme (npr. vlakčić, auto). Igra se oblikuje oko djeteta s glavnom ulogom koja se pri ponavljanju igre može mijenjati. Tako je npr. u igri vlakčića vozač koji „sjedi“ u lokomotivi predvodnik, a ostala ga djeca pokretom slijede. Naglasak je igre na ritmičkom hodu te osjećaju za promjenom tempa (usporavanjima i ubrzavanjima). Učenici osim pokretom mogu i zvukovno oponašati rad vlakčića: „Ću, ću, ću, ću“. Djeci je posebno zanimljivo ukoliko se prije početka igre odredi i destinacija na koju trebaju stići, a ovisno o broju djece, mogu se oformiti i dva vlakčića. Tako jedan otputuje na npr. more, a drugi u Njemačku. Ukoliko učitelj ne potiče djecu na aktivno praćenje ritma i oponašanje istog pokretima nogu, cilj igre nije ostvaren. Djeca trebaju skladnim i preciznim pokretima pratiti promjene u tempu.

Igre slobodnih oblika su najsloženija, ali i najslobodnija skupina igara s pjevanjem. Igre se izvode u slobodnim oblicima koji ovise o sadržaju pjesme. Konkretno, u slučaju igre „Ribice“ djeca pokretom prate određene zvukove i melodije klavira te tako oponašaju ribice, kornjače, rakove, ali i bježe od strašnog morskog psa kada se svi zajedno skupe i pri tome razvijaju osjećaj zajedništva. Ribice se prepoznaju po visokim tonovima i brzim kretnjama melodije koju djeca prate brzim trkom, tj. „plivanjem“. Kornjače se kreću u sporijem tempu i u pjevačkom opsegu koji odgovara dječjem glasu, pa tako njihove kretnje mogu popratiti i pjevanjem jednostavnih intervala „Pam, pam, pam, pam...“ Rakovi su nešto bržeg tempa od kornjača i izvode se u laganom trku, uz djeci vrlo simpatično i zabavno štipkanje „ticalima“. U slobodnim oblicima igre djeca su često vrlo glasna jer je raspoloženje u trku na visokoj razini. Pri pojavi strašnog morskog psa u igri „Ribice“ djeca vrište, pa učitelj mora biti oprezan i taktičan kako bi ih stišao i umirio, ali time ne prekidao dobro raspoloženje. Igra je primjenjiva i na djeci vrlo dragoj pjesmi „Hoki – poki“ koju valja popratiti prikladnim plesnim pokretima.

Igre mješovitih oblika su najčešće kombinacija dvaju ili više osnovnih oblika.

Glazbene igre s ritmovima/melodijama

Glazbene igre s ritmovima/melodijama temelje se na imitaciji, a mogu se izvoditi na sljedeće načine:

- učitelj izvodi ritamsku frazu (pljeskanjem, sviranjem udaraljki, tijelom kao instrumentom) ili otpjeva melodijsku frazu neutralnim slogom, a zatim ju ponavlja neki učenik samostalno ili pak svi zajedno dok ne dođu do točno i precizno ponovljene fraze
- svaki pojedinačni učenik ili svaki drugi učenik osmisli i izvodi ritamsku ili melodijsku frazu, a ostali ju učenici skupno ponavljaju
- učitelj postavi ritamsko/melodijsko pitanje, a učenik odgovara ili učenici to isto izvode u paru. [14]

Glazbene igre s ritmom najčešće se provode kroz djeci dragu i poznatu igru „Telegraf“. Učitelj otpješe/otkuca ritamsku frazu, a učenici ponavljaju. U kasnijim fazama igre potiče se samostalnost učenika te osmišljavanje vlastitih, smislenih ritamskih fraza. Dijete zamišljenu frazu zadaje ostaloj djeci, a oni ju ponavljaju. Igra potiče natjecateljski duh i osjećaj zajedništva jer se može igrati i u parovima, skupinama, itd.

Glazbene su igre ponekad kamen spoticanja za mnoge pedagoge koji često ne razmišljaju kao djeca, pa im je za takvu vrstu učenja često potreban veći napor nego u klasičnoj, frontalnoj vrsti rada. Svaka igra treba biti dobro osmišljena, ne treba se igrati samo da bi se igrala, već kako bi se kroz nju ostvarile nove spoznaje i vještine!

Brojalice

Brojalicama prvenstveno razvijamo osjećaj za ritam, no osim toga, pomoću njih se razvija i glazbeno pamćenje te sposobnost točnog intoniranja. Brojalice možemo podijeliti na govorne i pjevane. Dok se govorna izvodi na slobodno izabranoj visini glasa i na istome tonu, pjevana brojalica se sastoji od barem dva tona različite visine. Takvom se vrstom brojalice osim ritma razvija i osjećaj za intonaciju.

Kroz brojalice djeca najčešće ulaze u ritam i mjeru. Autor Rojko smatra kako se u ritam i mjeru može ući na više načina, ovisno o tome koga poučavamo, kakvo nam je metodičko znanje i interes za poučavanje, te o raspoloživom vremenu. Autor kod male djece preferira neizravan put – apstraktni način (npr. oponašanje zvuka zvona pokretima tijela izgovarajući: bam, bam, bam, bam.) Kasnije se umjesto zvukova „bam, bam,

bam bam" mogu uvesti i ritamski slogovi, ovisno o cilju učenja. U neizravnom putu konkretan način predstavlja izvođenje brojalice sa tekstem (npr. Čvo - rak, čvo - rak slu - šaj sa - da, ka - ko pje - va na - ša mla- dal!).^[15] Isto treba raditi i učitelj kako bi radnja tekla ravnomjerno, ujednačeno i sinkronizirano. Navedeni su načini zapravo zajednička glazbena igra djece i učitelja.

Tonaliteti i opsezi pjesama

Svaka glazbena igra s pjesmom može biti transponirana i pjevana u bilo kojem tonalitetu. Odabir tonaliteta vezan je uz glasovni opseg pjevača. Kod djece je on najčešće od c1 do a1, dok se sazrijevanjem i pravilnom upotrebom glasovnog aparata on treba širiti. Treba pripaziti da odabrani tonalitet odgovara dječjem pjevačkom glasu i opsegu, jer bi u slučaju pogrešnog odabira moglo doći do naprezanja i umora glasnica. Dobar je tonalitet onaj u kojemu se dijete osjeća, ali i zvuči intonativno sigurno i prirodno, ne napreže se i pravilno koristi svoj glasovni aparat. Djeca predškolske i rane školske dobi u većini slučajeva pjevaju u prsnom registru. Za pjevanje u registru glave potrebna je glazbena edukacija koju je svakako moguće ostvariti i kroz glazbene igre s pjevanjem.

Klavir kao instrumentalna pratnja

Dječja pjesma uz instrumentalnu pratnju klavira idealna je slika u glazbenoj nastavi, ali i predškolskom pjevačkom poučavanju. Djeca godinama uče pjevati uz klavir, a taj bi slučaj u praksi trebao biti prisutan i danas. Kvaliteta instrumentalne pratnje ovisi o spretnosti učitelja. Svaki bi dobar učitelj dječju pjesmicu trebao svirati sigurno, točno i precizno. Kako učitelj u nastavi glazbene kulture paralelno svira i pjeva, on mora biti dobro upoznat sa sadržajem koji je ispred njega kako bi se učenje odvijalo na visokoj razini.

Klavirska je pratnja velik i snažan oslonac djeci pri pjevanju, stoga djeca u njoj uvijek moraju osjetiti postojanost tempa i tonaliteta. Prije početka pjevanja, obavezno je sviranje uvoda u kojemu će se čuti kadenca koja će djecu uvesti u tonalitet. Uvod je najčešće refren pjesmice, pa tako djeca, ukoliko im nije rečeno koju će pjesmicu pjevati, mogu lako prepoznati o kojoj je riječ. Pratnja treba biti sigurna, a harmonijski bogata u onoj mjeri koliko ju je svaki pojedinu učitelj kompetentan i sposoban kvalitetno izvesti. Djecu izražajno i lijepo sviranje potiče na bolje pjevanje i veću aktivnost, dok siromašnija pratnja često zna biti razlog slabijeg pjevanja i gubitka zainteresiranosti. Pri harmoniziranju treba pripaziti i da pratnja ne bude previše komplicirana kako se djeca ne bi zbunila i osjećala nesigurno. Ukoliko djeca griješe u pjevanju ili tjelesnim kretnjama određene igre, potrebno je ispraviti pogreške. Vježbom i ponavljanjem treba se doći do točne izvedbe. Dobro obrazovan učitelj sa razvijenim klavirskim vještinama, često će djecu u pojedinoj glazbenoj igri provesti kroz više tonaliteta i na taj način utjecati na razvijanje njihovih intonacijskih sposobnosti.

Zaključak

Glazbene igre pružaju mogućnost kombiniranja više glazbenih aktivnosti: pjevanje, sviranje, pokret i ples. Igra u užem smislu riječi prvenstveno znači zabava, dok u slučaju glazbene poduke treba biti sredstvo kojime će se ostvariti glazbeni obrazovni cilj. Krenuvši od psihološkog načela nastave glazbene kulture u općeobrazovnoj školi, odnosno činjenice kako djeca vole glazbu i njome se žele aktivno baviti, isto se može primijeniti i na djecu predškolske dobi. Igra je u oba slučaja izvrstan put kojim će djeca često nesvjesno učiti i ostvariti kulturno-estetsko načelo. Glazbene igre moraju djecu osposobiti da postanu kompetentni korisnici glazbe već u najranijoj dobi.

Glazbene se igre mogu primijeniti gotovo uz svaku pjesmu, ovisno o kreativnosti učitelja. Glazbene su igre s pjevanjem odlično sredstvo učenja kod dječjih zborova mlađe dobi. Glazbene igre osposobljavaju djecu da postanu kompetentni korisnici glazbe, pridonose razvoju umnih, estetskih i tjelesnih sposobnosti, ali i radnih navika. Kroz njih se prvenstveno razvijaju glazbene sposobnosti. Njihova će uporaba doprinijeti zanimljivosti i raznovrsnosti glazbenog poučavanja, učenici će biti pažljiviji, a znanje stečeno kroz glazbenu igru s pjevanjem ostat će u dugoročnom pamćenju djeteta.

Literatura:

1. Bognar, L. *Igra u nastavi na početku školovanja*. Školska knjiga, Zagreb, 1986.
2. Bognar, L. *Metodika odgoja*. 1999. http://ladislav-bognar.net/files/Metodika_0.pdf
3. Bognar, L./Matijević, M. *Didaktika*. Školska knjiga, Zagreb, 2005.
4. Manasteriotti, V. *Zbornik pjesama i igara za djecu*. Priručnik muzičkog odgoja, Školska knjiga, Zagreb, 1978.
5. Mitrović, D. *Predškolska pedagogija* IV. izdanje. Svjetlost, Sarajevo, 1986.
6. Nikčević – Milković, A./Rukavina, M./Galić, M. „Korištenje i učinkovitost igre u razrednoj nastavi“ . U: *Život i škola*. http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=106701
7. Nastavni plan i program za osnovnu školu, 2006
8. Radočaj-Jerković, Antoaneta. *Pjesma i pjevanje u općeobrazovnoj školi*. Magistarski rad. Muzička akademija/Filozofski fakultet, Zagreb, 2009.
9. Rojko, P. *Metodika glazbene nastave*, praksa 1. dio. Zagreb: Jakša Zlatar, 2004.
10. Rojko, P. *Metodika glazbene nastave*, praksa 2. dio: slušanje glazbe. Zagreb: Jakša Zlatar, 2005.

11. Šulentić Begić, J. „Problematika pjevačkog zbora mlađe školske dobi“. U: *Tonovi*, 2010.
12. Šulentić Begić, J. *Glazbene sposobnosti u kontekstu utjecaja naslijeđa i okoline*. <http://bib.irb.hr/prikazi-rad?rad=585792>
13. Spiller, F. *Djeca pjevaju i igraju – „Cvrgudan“*, Zagreb: vlast. nakl., 2000.
14. Storms, J. *101 music games for children*. Kiran S. Rana, 1995.

---

[1] Mitrović D. *Predškolska pedagogija IV*. Izdanje: „Svjetlost“- OOUR zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Sarajevo 1986.

[2] Bognar, L. *Igra u nastavi na početku školovanja*, Školska knjiga, Zagreb 1986.

[3] Piaget, 1962 prema Nikčević – Milković, A./Rukavina, M./Galić, M.: *Korištenje i učinkovitost igre u razrednoj nastavi*. Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja, 2011., str. 109.

[4] Nikčević – Milković, A./Rukavina, M./Galić, M.: *Korištenje i učinkovitost igre u razrednoj nastavi*. Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja, 2011., str. 109.

[5] Bognar, L. *Metodika odgoja*, 1999. Preuzeto s: (http://ladislav-bognar.net/files/Methodika_0.pdf)

[6] Isto, str. 3^(3,4)

[7] Šulentić Begić, J. *Problematika pjevačkog zbora mlađe školske dobi*, *Tonovi*, 55, 33, 44, 2010.

[8] Radočaj-Jerković, Antoaneta. *Pjesma i pjevanje u općeobrazovnoj školi*. Magistarski rad. Muzička akademija/Filozofski fakultet, Zagreb, 2009.

[9] Storms, J. *101 music games for children*, Kiran S. Rana, 1995., str. 7

[10] Rojko, P. *Metodika glazbene nastave*, praksa 1. dio; Zagreb: Jakša Zlatar, 2004., str. 151.

[11] Nastavni plan i program za osnovnu školu, 2006: 68

[12] Manasteriotti, V. *Zbornik pjesama i igara za djecu*, Priručnik muzičkog odgoja, Školska knjiga, Zagreb, 1978.

[13] Isto kao str. 7, ¹²

[14] Isto, str. 4⁽⁷⁾

[15] Rojko, P. *Metodika glazbene nastave*, praksa 1. dio; Zagreb: Jakša Zlatar, 2004., str. 9.-13.